kože i za ono što je bitnije od svega – za unutrašnju psihičku ravnotežu i zračenje životnom vedrinom. Taj famozni šarm ogleda se na licu, ali i kroz dinamizam cele pojave; kroz ljupko koreografiranu energiju, ali i kroz stil mišljenja i reagovanja. Elegancija je mnogo više način držanja i kretanja nego kroj haljine, čiji se farinman sastoji upravo u tome što nagoveštava prikriveno.

Svrha fiskulturnog obrazovanja, vaspitanja, jeste usvajanje ideje o delovanju sporta na psihički, fizički, zdravstveni i estetski status žene. Samo se tako može neutralizovati potrošačka mitomanija mode i kozmetike.

Ako je potrošačko zaglupljivanje mladih žena prepreka za njihov sportski aktivitet, druga, ništa manja prepreka je porodično, pa i školsko vaspitanje devojčica.

Viljem Rajh, zlosrećni filozof, zapazio je da od rane mladosti počinjemo da indoktriniramo žensku decu idejama – naređenjima devojčice ne smeju da rade to što rade dečaci; devojčice ne trže, nije fino da se devojčice oznoje, a ravno je užasu kad uprljaju cipelice i čarapice.

To je početak indoktrinacije, određivanja ponašanja prema polu – koje, u krajnjoj posledici, ženi određuje ulogu bića za produženje vrste. Muški šovinizam – verovatno polusvestan – krije se u obliku autoritativnog, dominantnog reagovanja čak i naprednijeg muškarca. Sve je to vrlo složeno, isprepleteno, skriveno u naslagama kulturnog nasleđa u ovom društvu, u kojem još glavnu reč ima »snažni« balkanski muškarac.

Nasuprot dečacima koji se potpuno spontano ugledaju na sportske asove i koji s glumljenim muškim prezirom »ne priznaju« opasnosti takmičenja, u odnosu devojčica prema sportistkinjama proces je gotovo obrnut. Trkačice na duge staze, neprirodno mršave, izobličene u grču finiša, masivne bacačice kugle, diska, plivačice muških leđa, grubosti u rukometu, zastrašujući padovi u smučanju – nisu baš poziv za ugledanje. Izgleda da je taj estetsko-anatomski »image« sportistkinje, za mlade žene, izuzetno osetljive na svoju telesnu identifikaciju, kočnica za ulazak u sport. I tako rekorderke, koje su predodređene da postanu propagandni magnet za žene, često deluju antipropagandno.

Zašto se zrele žene, majke, zaposlene – generacije 1920 – 1935. godine – ne bave sportom, to je već mnogo jasnije. Osim toga što nemaju stvorene navike, ni formiranu svest, o potrebi fizičke kulture, one prosto ne raspolažu slobodnim vremenom za to. Treba da imaju krajnje uviđavne i progresivne, sportski aktivne muževe, da bi u porodičnom krugu odlazile na rekreaciju; naravno, ako bi posle preraspodele kućnih poslova našle vremena.

U ovoj fazi razvoja društvenog standarda, kada mesna zajednica ni približno nije dostigla funkciju proširene porodice, a muževi i deca malo ili premalo pomažu u kući, zaposlena žena, suočena sa stalnim deficitom slobodnih časova, osuđena je na fiskulturnu pasivnost nad kojom lamentiramo. Ali ni tamo gde je viši porodični standard oslobodio deo vremena – žena i dalje ostaje pasivna.

Već sada, iz saznanja i posmatranja koje imamo, možemo utvrditi da je učešće žena u svim oblicima fizičke kulture (u školskom sportu, u rekreaciji i takmičenju) u velikom zakašnjenju iza stvarne ili formalno-potrošačke emancipacije žena u Jugoslaviji. Ostvarenje obrazovne, ekonomske, seksualne i političke emancipacije, očigledno, nisu bilo dovoljan podsticaj za masovniji ulazak žena u sport. Kulturne prepreke, poneke konvencije samo spolja modernizovane tradicije, mitologija mode, muške orijentacije, mali komfor – dugi su niz bodljikavih žica između žena i fiskulture.

O svim uzročcima ove apstinencije mogli bismo da govorimo s više sigurnosti – van domena pretpostavki – tek kada bismo izvršili temeljna istraživanja mišljenja potreba, želja, dubljih tokova svesti žena u odnosu na fizičku kulturu. Dok to ne učinimo, prolaziće nam i sledeća mlada generacija ravnodušna, čak i odbojna prema sportu. Dok ne saznamo prave uzroke pasivnosti, nećemo moći da formulišemo konkretnu sportsku politiku koja bi jedino mogla da konačno dokine ove pobačajne situacije u razvoju sporta među ženama.

PORODICA IZVAN – PORODICA U SPORTU

Treba li ponovoti da je učešće žena u sportu jedan od bitnih faktora razvoja žene i fizičke kulture, i da u tom kontekstu istu toliku težinu ima uloga porodice, pre svega u ranom stvaranju navika kod dece?

Porodica se konačno stvara prema društvu i to je, uz njenu unutrašnju demokratizaciju, najbitnija komponenta njenog savremenog razvoja. Gubeći građansku samodovoljnost, izlazeći iz izolacije, porodica se reafirmiše kao ćelija društva. Novija socio-psihološka istraživanja potvrđuju neophodnost snažnog emocionalno-duhovnog dodira roditelja i dece. To strujanje osećanja i misli kroz roditeljski primer i roditeljsku ljubav ni jaslice, ni škola, ni omladinska organizacija ne mogu da zamene. Iz naglašene važnosti porodice logično proizilazi zahtev za svestranim vaspitačkim kvalifikovanjem majke i oca. Odista nije više dovoljno voleti, biti spreman i na druga odricanja za decu. Treba umeti vaspitavati i obrazovati svoje dete. znati detetu izabrati i organizovati igru, treba poznavati njeno psihofizičko dejstvo.

Ono što porodicu čini ipak bitnim – ako ne i najbitnijim – faktorom ranog razvoja fizičke kulture, određuje nekoliko činjenica.

Svi odlučujući psihofizički kvaliteti čoveka formiraju se u prvih 8 – 10 godina. Tada se stvaraju i osnovi za trajne životne navike.

Ako medicina i kineziologija insistiraju na izrazu psihomotorno vežbanje, žele tim da naglase davno formulisanu, ali ne i tako davno dokazanu, nerazdvojnu vezu između telesnog, umnog, osećajnog i socijalnog razvoja.

Dete, dakle, u tim nožnim godinama prve dekade formira bitne osobine svoje buduće ličnosti. Do juče, u rularnoj civilizaciji to je teklo ovako: dete je raslo u širinama slobodnog prostora, uz majku i oca, uz porodicu od koje je neposredno učilo veštinu preživljavanja i mudrost pripitomljavanja prirode. Sve je to bilo dosta tegobno, ali i tako jednostavno. Onda je došlo do velike seobe u gradove, u kojima danas živi 72 procenta jugoslovenske dece. Grad je deci oteo livadu, igru, tu najvažniju stvar njihovih dana, odveo tatu a sve češće i mamu, da »rade platu« daleko od njihovih očiju. Školski primer otuđenja!

A šta je gradska civilizacija dala detetu da mu nadoknadi izgubljenu Arkadiju sela i igre?

Samo dvadesetak odsto naše gradske dece ima mesta u dečjim ustanovama, u kojima nema fizičkog vaspitanja ni vaspitača za vežbanje i sport. Jedino Savez za telesno vaspitanje i rekreaciju »Partizan« neguje (društveno nedovoljno podržanim naporima), rad s predškolskom decom. Sportski klubovi, fanatizovani takmičarskim ambicijama, u stalnoj besparici, brinu stalno o svojim takozvanim prvim takmičarskim ekipama. Njih retko stvaraju iz sopstvenih pionirskih ekipa, ali u njima, svedeni na najdarovitije (uglavnom dečake), trening počinje tek oko 14-te godine.

Ko, dakle, da se do školskog uzrasta posveti fizičkom vaspitanju deteta, ako ne roditelji? Ako su tata, a naročito mama, genetski programirani, oduvek pružali deci hranu, odeću, postelju i pouku svog iskustva, sada će, u novoj civilizaciji, morati da dodaju opštoj nezi i fizičko vaspitanje, koje je najčešće van njihovog iskustva.

Oni će morati da postanu treneri svoje dece ne samo u njihovom predškolskom dobu, nego i kasnije. Jer, okolnost da je inače nedovoljna nastava fizičkog vaspitanja u reformisanoj školi redukovana, a da slobodne školske aktivnosti nisu uspele da od dobrih preporuka zakorače u sale i školska igrališta, (koja nisu izgrađena), čine zahtev roditelj-trener utoliko zapovednijim.

U situaciji u kojoj škole, sportski klubovi, organizacije kao što je »Partizan« nisu u mogućnosti, ili nisu dorasle tome da pokrenu decu i omladinu masovnije u sport, otpisati porodicu kao jednu od bitnih podrški, značilo bi izgubiti verovatno najvažnije uporište fizičke kulture. U mesnim zajednicama, koje u novoizgrađenim stambenim naseljima imaju ponajbolje prostorno-arhitektonske pretpostavke za organizovanje i razvoj sporta mladih, inicijative i zahtev porodica mogu da postanu bitna pokretačka snaga sportske aktivnosti dece – kao i svake druge, uostalom. Tih inicijativa, međutim, još nema, ili ih ima malo. Decu šalju da sviraju klavir, violinu; ona na privatnim časovima uče engleski i matematiku. Da li je neko poslao svoje dete na individualne časove fizičkog obrazovanja?

Današnja sportsko-vaspitna nemoć porodice leži u njenoj fiskulturnoj neobaveštenosti i neznanju. I jedno i drugo imaju svoj koren u socio-obrazovnom poreklu velikog broja naših porodica.

Reč je najpre, o porodici urbanog tipa, u kojoj deca prosto ne dobijaju vaspitno znanje o mogućnoj ulozi fizičke kulture u životu gradskog čoveka.

Šta onda očekivati od roditelja doseljenika sa sela, od kojih većina prvi gradski transplatat? Sociološki je istraženo i utvrđeno da te prve generacije odbijaju fizički rad, žele da potvrede svoj novi status »hleba bez motike«. Fizički napor kinjio je vekovima generacije tog profila i upamćen je kao nešto što je bilo mučno. U negaciji fizičkog negativiteta obuhvaćena je i lična fizička kultura, a sport je prihvaćen isključivo kao zabava, tj. spektakl u gledalištu ili na televiziji. Deca koja u fiskulturno konzervativne porodice unose nove zahteve za telesnim dinamiznom ne nailaze na podršku-naprotiv, dočekaju ih s odbijanjem, pogotovo ako su devojčice.

Tek druga, a sasvim izvesno, treća generacija gradskog stanovništva počinje osećati fizičke i psihičke smetnje kao posledicu načina života. Ona tada odlučuje da u fizičku kulturu uloži i svoje vreme i sredstva. Motivacija i spremnost za sport ukršatju se u tačku više svesti čitave porodice. Ta nova klima i novi podstreci pretvaraju se u novi način života porodice tek kada ga MAMA prihvati, napuštajući tradicionalnu opoziciju prema sportu. Majka će u takvom slučaju, za sada retkom, postati neka vrsta maćehe sporta svoje kćerke. U tom trenutku kida se zarđali, zatvoreni krug, i žena, konačno, izlazi u prostore svoje pune emancipacije.

---

nesuvremene misli o suvremenom sportu

branimir donat

Ako je Miron vajao svog *Diskobolosa* prema idealnim ili idealiziranim proporcijama nekog stvarnog bacača iz stare Grčke, čije je anonimno tijelo ovjekovječio u umjetničkom djelu izrazite personalnosti, i ako je taj bacač doista bio pobjednik kojeg je trebalo ovjekovječiti, zamislite danas skulptora koji bi morao ovjekovječiti forme sovjetskih ili istočnonjemačkih natjecateljica u bacačkim ili neki drugim tehničkim disciplinama moderne atletike na sadašnjim Olimpijskim igrama. Nina Dumbadze ili neka druga sisata i guzata nabildana ljepotica stoji na postamentu i njezinoj ljepoti se dive praljudi, prepoznajući u njoj Wilendorfsku Veneru, zapravo, ne dive se njenoj ženstvenosti nego fantastičnim rezultatima koje ona postiže na račun gubitka ne samo ženskog nego i ljudskog identiteta. Ako je Faust prodao Mefistu dušu, moderni natjecatelji davlu moraju prodati tijelo. U ime rezultata, rekorda, pobjede – treba se odreći mladosti, sklonosti, pa čak i spola. Nisam rekao spolnosti, jer vrhunski rezultati zahtijevaju suzdržljivost, ponekad askezu, nego upravo spola, jer tu su se upleli u igru hormoni, oni utječu na narav našeg bića, oni ga mijenjaju.

Danas, mnoge vrhunske atletičarke, prvenstveno iz onih zemalja gdje se sportski interesi poistovjećuju s državnim – a takvih je sve više – u svojim ženskim torbicama uz ruž za usne, lak za nokte, krejon za oči ili maskaru moraju nositi i pribor za brijanje, a muški hormoni žvaču se bez prestanka kao guma za žvakanje.

Sve to govori o tome da u sportu više nije bitno sudjelovati, nego je bitno pobjediti, i to bez obzira po koju cijenu.

I dok su Coubertin i njemu slični idealisti, pa i onaj lepršavi francuski pripovjedač čije riječi odabrasmo za motto, nastojali od sporta učiniti ideologiju, možda čak i religiju slobodnog nadmetanja ne toliko jakih koliko smjelih, sada je sport sve više opterećen ideologijskim obavezama. Sve je bitnije pobijediti, u novinama se vode rubrike koliko je puta na Olimpijskim igrama odsvirana nečija himna, vodi se knjigovodstvo koliko je osvojeno zlatnih, srebrnih ili brončanih značaka i koja nacija je sveukupni slavodobitnik, iako takvo nešto ni ne postoji u pravilima natjecanja.

Metamorfoze sporta su zabrinjavajuće, jer se njima manipulira iz dva središta moći: novcem i ideologijom. Problem postaje još teži kada znamo da se oba sve češće nalaze u istim rukama.

Sport postaje profesija, u njemu postoje specijalizacije i podspecijalizacije, polučeni užitak uopće nije srazmjeran uloženoj energiji, sudbina sportaša je sve sličnija onoj gladijatora, premda poraženi ne nestaju u raljama razjarenih lavova, danas i pobjednici i pobjeđeni završavaju na klinikama.

Upravo zato jer sport postaje način da se ostvari neki cilj izvan njega, sve je više šansi da će se njime manipulirati, a sadržaj manipulacije je sadržan u onom užasnom raspravljanju o sportu, prepričavanju rezultata i onoj vrlo sumnjivoj instituciji koja se zove: sportska prognoza.

U sportu cilj ne posvećuje sredstvo, premda je i kocka eminentno povezana uz prostor i konvencije igre. Milijuni ispunjenih talona ne povećavaju broj onih koji trče, duboko dišu, uživaju u naporu, brižno kombiniraju kako bi protivnika pobijedili, ali ne i ponizili.

U toj želji da iz sporta izvuku ono čega u njemu zapravo ne bi smjelo biti, i obmanjivači postaju žrtve vlastitih obmana.

Ove zapise pišem prisjećajući se slučajnih slika ili uspomena, nije mi namjera da sistematiziram pojavu po njezinim praktičnim najtecateljskim rubrikama, zanimaju me oni dojmovi koje mogu steći i oni koji ne čitaju tzv. sportsku štampu, koji u ponedeljak ne diskutiraju o divnim utakmicama o kojima su slušali shizoidne prijenose (svi reporteri govore isto u isti mah) i kojima smo prisustvovali posredstvom svojih predstavnika. Za mene je sport ljudska stvar i zato pokušavam govoriti o ljudskim stvarima.

Zaboravilo se, ali valja podsjetiti na jedan sportski skandal što se zbio prije četvrt stoljeća ili koju godinicu kasnije. Tada se na ne baš ružičastom obzoru naše ženske atletike pojavila talentovana osamstometrašica. Djevojče, istini za volju, nije bilo obdareno ljepotom, ali je zato svojim krivim i žilavim nogama dva kruga po atletskoj stazi pretrčalo mnogo prije od svojih ljepših i ženstvenijih vršnjakinja. Ali kako se u atletici preferiraju brzina, visina i daljina, a o ukusima i ljepoti se ne raspravlja, za te dvije minute i nešto sekundi, koliko joj je trebalo da utrku završi, nije se stiglo razmišljati kako to krživo čeljade više nalikuje slabušnom čovjeku nego na, za atletiku, predisponiranu damu. Svima su bili važni rezultati, a oni nisu izostali i mi smo na nebu naše, pa čak i evropske atletike vidjeli novu zvijezdu.

Ali, da ne duljimo, jednog dana nestalo je njezino ime i rezultati s popisa jugoslavenskih rekorda.

Priča koju sam načeo nije samo skandalozna, ona je u isti mah i tragična i blasfemična. Trkačica i nije glavni krivac, može se reći da je bila žrtva igre prirode, mene više zanima moral onih koji su morali godinama sumnjati, ali ih je odanost državnom prestižu sprečavala da kažu ili da barem pokušaju doprijeti do istine. I tako se, ipak, jednog dana doznalo da dotična zapravo i nije žena; znam da se protiv prirode malo može uraditi, znam da je šutnja predstavljala za većinu gest ljudskosti, premda je u cijeloj aferi pokazano da se moral i voluntarizam u sportu nikako ne mogu pomiriti.

Znatiželjni objektiv televizijske kamere razara krinke mnogih tajni, otkriva detalje koji ponekad poput munje osvjetljavaju besmisao cjeline.

Sjetimo se onih jadnih djevojčica iz SSSR-a ili Rumunjske koje viluju na gimnastičkim spravama, ispunjavaju nevjerovatno teške zadatke, u sport unose elemente cirkusa i okrutnosti kažnjeničkih logora. Publika im frenetično plješće kada virtuozno krote zakone gravitacije, divi se lakoći, vještini i snazi kojom sakupljaju nemilosrdne stotinke koje im nedostaju do apsoluta desetke.

I upravo u tim trenucima kada se dostiže nedostižno trebali bismo se zapitati: zar nije već vrijeme da se osnuje društvo za zaštitu natjecatelja, pa čak i sporta kao takvog? Slična društva namijenjena zaštiti životinja postoje, ali ljude, ili štoviše djecu, nitko ne brani. Sve te jadne djevojčice stoje pred ozbiljnom alternativom da od zdravlja i onog popratnog duha, o kojima govori još drevna latinska, ništa biti neće. Pa ipak, nešto treba uraditi: spriječiti sulude trenere, bolesno ambiciozne roditelje, slavohlepne nacije. Ako već muški šute, meni se čini da je to jedno pitanje za koje se s pravom mogu angažirati svećenice kulta drugarice Kollontaj.

U vašim ušima zuji razdragani glas naše televizijske reporterke, iz njezinih mednih usta u vaše uši klize šljokice (čini mi se da je već vrijeme da se za flittere izmisli neka bolja naška riječ), nestaju metri satena, a oči vas bole od ludila boja. Kliže se, parovi odjeveni poput klovnova izvode dvostruke axle, publika oduševljeno bulji u staklo ekrana, a pred vašim očima teče med i mlijeko jedne laži koja više nije sport, koja nije umjetnost, koja je, čini se, sve više biznis, ali ne, kao u boksu, onih koji udaraju i primaju udarce, nego bolesno ambicioznih roditelja i ujedinjenih voajera svih naroda.

Moj stav je sve konfuzniji: protivim se vrhunskim rezultatima, mrzim lijepo, elegantno, fino sklizanje, masovni krosevi mi asociraju kolektivno ludilo, jogging mi nije ništa drugo nego hir mode. Sve je to upravo tako, ali ja ne tražim lijek, za sada se zadovoljavam samo objekcijama.

Ako sam protiv krvi, znoja i suza, možda mi neku šansu pruža nova izmišljotina: umjetničko plivanje. Uselilo se već na evropska i svjetska prvenstva. Istina, sada nam pred očima umjesto krivonoge trkačice dižu noge, prevrću stražnjice (ah, kako su samo apetitlih, rekli bi stari Zagrepčani), pokazuju se u prelijepim kupaćim kostimima, rone, plivaju, slijede gipkim pokretima zvuke glazbe – i eto divnog spoja sporta i umjetnosti. Rezultata nekih, doduše, nema, ali isto tako nitko živ se nije umorio.

Efekt je sličan kao u umjetničkom klizanju, ali nema onoliko uloženog napora, pa ipak, niti to mi ne predstavlja neki ideal sporta, štoviše, gadimi se, a djevojke žalim gotovo isto onako kao što mi je žao mladih plivačica iz DDR-a, koje postižu fantastične rezultate, doduše, ne znam po koje sve cijene, ali jedna je svakako gubitak menstruacije. Ništa strašno, reći će fanatik vrhunskih rezultata, doista, ništa strašno, osim što su djevojke menstruaciju gubile u nacističkim logorima; gdje su se nalazili logori, to svi znamo, gdje se nalaze danas ti plivački inkubatori – ne znam, a niti me ne zanima, ali znam da nisu jedni od drugih daleko.

Sport: zrcalo društvenih devijacija

Sport i moral gotovo su nedjeljivo povezani. Onda kada se ta veza kida, bivaju ugroženi i jedan i drugi. Moral, doduše, može bez sporta, ali sport bez morala prestaje biti sport.

Ako se roditelji vrlo često bune protiv loših filmova, ako ponekad protestiraju čak i protiv crtića, jer negativno djeluju na djecu, onda sam ja spreman tvrditi da su i televizijski prijenosi mnogih naših natjecanja i te kako negativni, i to upravo s odgojne strane.

Nisam pristalica one teorije koja tvrdi da pred djecom treba prikrivati sve ono mračno u ljudskom životu, vjerujem da je kritički odnos prema zbilji moguće izgraditi samo onda ako se stvarnost može obuhvatiti u njezinu totalitetu. Život ne treba prikrivati, ali ga je nužno često objašnjavati.

I sport je dio čovjekova djelanja, samopotvrđivanja sebe i iskušenja vlastite volje i spremnosti. Zato o odgojnoj ulozi sporta uopće ni ne treba raspravljati, ona je neosporna, premda je praksa našeg sporta svakodnevno poriče.

Pokušat ću govoriti o jednom, vrlo rijetko spominjanom, aspektu suvremenog sporta. O aspektu PRAVDE.

Riječ je o suđenju.

Misao da je sve unaprijed odlučeno sve se češće može čuti iz usta mladih. U njihovo razmišljanje uselio se fatalizam, nevjerica u mogućnost da igrač sam odlučuje o vlastitoj pobjedi. Velike i odlučne utakmice, barem po njihovu vjerovanju, odlučuju se za zelenim stolom, a ne na zelenom terenu.

Međutim, kako suci svojim pristrasnim intervencijama bitno utječu ne samo na tok nego i na ishod natjecanja (igre), doista, aspekt pravde i njegovo izigravanje samo još više potvrđuje koliko je sport *ljudska stvar.*

U doba televizije koja sve otkriva ljudskom oku, kada njezinim posredstvom neku utakmicu gleda više milijuna gledalaca i ona im daje detaljan uvid u zbivanja na borilištu, kada se može svaki snimljeni događaj rastaviti u sastavne dijelove i jasno razlučiti istinu od laži – sport više nije odgojno sredstvo.

Naime, televizija (svom masovnom gledalištu) može sugerirati istinu, ali ona je hladan medij, njezin neutralni aspekt prikazivanja pretežno se odnosi na zbivanje (u svim njegovim aspektima), kao normalno, ona sugerira da je sve u redu, njezin eventualni kriticizam očituje se tek u ponekom riplayu.

Posredstvom takvog hladnog medija, kriva ili još gore – tendenciozna odluka prikazuje se kao ispravna i zapravo jedino moguća, a tradicionalna slika rimske božice Pravde, slijepe i gluhe ali nepotkupljive JUSTITIAE, odjednom biva pretvorena u parodiju sebe same.

Djetetu, ali ne samo njemu, iskustvo sa sportskih polja govori drugačije: PRAVDA je *invalid,* da je žrtva vlastite istinoljubivosti, a da je pravednost zapravo ljudski nedostatak, ostatak iz prošlosti koji treba što prije i što potpunije zaboraviti, jer kome će, na temelju iskustava stečenih na našim sportskim borilištima, pasti na pamet da PRAVDA nije niti slijepa, a niti gluha, nego da je gluha i slijepa za sve što nije u skladu s istinom.

Sportu se treba sve odlučnije suprotstavljati, kako bismo sačuvali sportski duh.

Sjetimo se da je Pindar napisao Olimpijske ode, jer je u vrijeme olimpijskih natjecanja oružje šutilo, pa se glas muza čuo daleko, ako posegnete za njegovom knjigom čut ćete ih i danas, premda u mojim ušima još uvijek odzvanjaju pucnji iz Münchenskog olimpijskog sela.
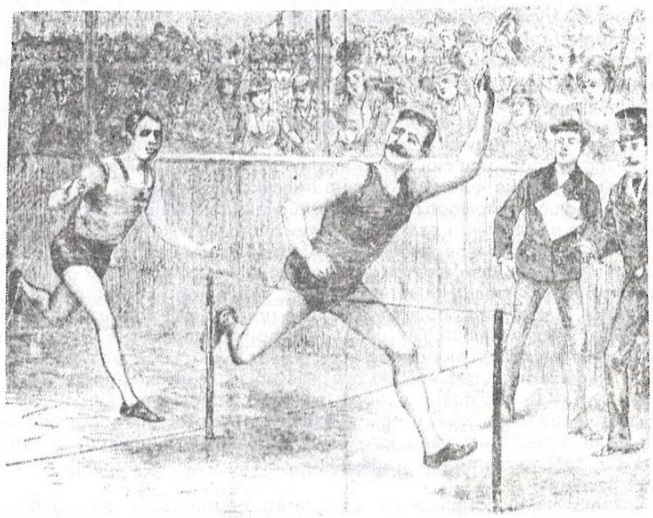
tematski blok pripremili d. koković i m. radojković